

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/145/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5719204131
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5719204131.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Urbana, v spore žalobkyne: M. C., rod. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. J. X/XX, C. X, právne zastúpenej spoločnosťou Karkó s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Sad na Studničkách 1029/32, Žilina, proti žalovaným: 1/ C. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. J. XXXX/X, C. X, a 2/ C. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXXX/XX, X., o určenie neplatnosti darovacej zmluvy a určenie, že nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, na základe odvolania žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 15C/51/2019-105 zo dňa 7. septembra 2020, takto

rozhodol:

I. Rozsudok prvej inštancie potvrdzuje vo výroku o zamietnutí žaloby v časti o určenie, že darovacia zmluva uzavretá medzi žalovaným 1/ ako darcom a žalovanou 2/ ako obdarovanou, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedeným Okresným úradom Martin, katastrálny odbor na Liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie E. ako pozemok registra C-KN parc. č. 1427/4 - záhrada o výmere 644 m² a pozemok registra C-KN parc. č. 4408/17 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 142 m², ku ktorým bol vklad vlastníckeho práva povolený dňa 30.01.2017 pod č. V 6252/16, je neplatná.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej časti zrušuje a vec mu v rozsahu zrušenia vráca na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd (ďalej v texte aj ako súd prvej inštancie) v celom rozsahu zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že:

- darovacia zmluva uzavretá medzi žalovaným 1/ ako darcom a žalovanou 2/ ako obdarovanou, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam špecifikovaným vo výrokovej časti tohto rozsudku, je neplatná,
- dotknuté nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva (ďalej aj ako BSM) žalobkyne a žalovaného 1/.

2. Pôvodne uplatnenou žalobou žalobkyňa požadovala (len) určenie neplatnosti predmetnej darovacej zmluvy. V priebehu konania súd prvej inštancie pripustil zmenu/rozšírenie žalobného návrhu o petít, ktorým sa žalobkyňa domáhala aj určenia, že dotknuté nehnuteľnosti patria do BSM žalobkyne a žalovaného 1/. Potreba (naliehavý právny záujem) oboch určujúcich výrokov má v danom prípade podľa žalobkyne preventívny charakter a je na mieste z dôvodu eliminácie stavu ohrozenia práva, či neistoty v právnom vzťahu žalovanej 2/, pričom takto koncipovanou určovacou žalobou možno dosiahnuť úpravu vzťahov, ktorá odstráni prípadné budúce spory medzi sporovými stranami.

3. Okresný súd skutkovo ustálil, že manželstvo žalobkyne a žalovaného 1/ bolo právoplatne rozvedené dňa XX.X.XXXX. Z pripojeného spisu V 6252/2016, ako aj zo skutkových tvrdení strán sporu, ktoré neboli rozporované, mal preukázané, že medzi žalovaným 1/ a žalovanou 2/ bola dňa 30.12.2016 uzavretá darovacia zmluva, na základe ktorej žalovaný 1/ ako darca žalovanej 2/ ako obdarovanej previedol do vlastníctva sporné nehnuteľnosti. Vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností bol povolený dňa 30.1.2017.

4. Nadväzne súd prvej inštancie konštatoval, že v konaní o vyporiadanie BSM nemožno riešiť, či sú súčasťou BSM veci prevedené na tretie osoby. Ak popiera jeden z bývalých manželov platnosť prevodu spoločnej veci tretej osobe, má naliehavý právny záujem na určení, že vec je súčasťou zaniknutého, avšak nevyporiadaného BSM. V danej veci boli nehnuteľnosti prevedené na žalovanú 2/, ktorá je vlastníčkou týchto nehnuteľností. Ide o osobu, ktorá nie je účastníkom konania o vyporiadanie BSM žalobkyne a žalovaného 1/, pričom vec nemôže byť odňatá vlastníkovi, ktorému svedčí zápis v katastri bez súdneho konania, v ktorom je účastníkom. Cieľom určovacej žaloby bolo dosiahnuť, aby nehnuteľnosti boli prejednané a vyporiadané ako súčasť majetku BSM, čím by sa postavenie žalobkyne zlepšilo. Takáto určovacia žaloba je na tento účel postačujúca, s tým, že by súd ako predbežnú otázku posúdil, či došlo k dovolaniu sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu darovacej zmluvy zo strany žalobkyne.

5. Z týchto dôvodov vyhodnotil okresný súd požadovaný výrok o určenie neplatnosti darovacej zmluvy za nadbytočný.

6. Následne - vo vzťahu k druhému žalobkyňou požadovanému výroku - súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ žalobkyňa namietala/ tvrdí neplatnosť prevodu z dôvodu absencie jej súhlasu (t.j. rozpor s ustanovením § 145 ods. 1 OZ), bola povinná preukázať, že predmetné nehnuteľnosti, patria do BSM, k čomu však nedošlo. Z pripojeného spisu totiž podľa okresného súdu vyplýva, že žalobkyňa a žalovaný 1/ nežili spolu v spoločnej domácnosti od r. 2006, teda približne 11 rokov. Vykonané dokazovanie teda nepreukazuje, že by sporné nehnuteľnosti, ktoré kataster vedie ako vlastníctvo žalovanej 2/ boli nadobudnuté za trvania manželstva žalobkyne a žalovaného 1/, rovnako nie je preukázané, že by boli nadobudnuté za použitia spoločných finančných prostriedkov manželov. Pokiaľ by žalobkyňa preukázala, že nehnuteľnosti patria do masy BSM, súd by sa prejudiciálne mohol zaoberať otázkou dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu - darovacej zmluvy medzi žalovaným 1/ a žalovanou 2/.

7. Nakoľko ale žalobkyňa svoje tvrdenia nepreukázala, okresný súd zamietol žalobu aj v tejto časti.

8. O trovách konania súd rozhodol súd prvej inštancie s poukazom na § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovaným 1/ a 2/ nepriznal nárok na náhradu trov. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa, ktorá mala plný úspech vo veci, priznal plnú náhradu trov konania vo vzťahu k žalovanému.

9. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalobkyňa, ktorá sa domáhala zrušenia rozhodnutia a vrátenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Žalobkyňa nesúhlasila so záverom súdu prvej inštancie o nepreukázaní skutočnosti, že nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom dotknutej darovacej zmluvy boli nadobudnuté za trvania manželstva žalobkyne a žalovaného 1/, resp. že by tieto nehnuteľnosti neboli nadobudnuté za použitia spoločných finančných prostriedkov. V zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka o BSM sú vznik, trvanie a zánik BSM zásadne podmienené vznikom, trvaním a zánikom manželstva. Len výnimočne, v prípade splnenia v zákone ustanovených dôvodov, môže nastať situácia, že bezpodielové spoluvlastníctvo zanikne, pričom manželstvo trvá (porov. ust. § 148 ods. 2 a § 148a ods. 2 OZ), čo však zjavne neplatí pre daný prípad. Zákon tak nevyžaduje, aby manželia spolu fakticky žili a tvorili spoločnú domácnosť. Manželstvo žalobkyne a žalovaného 1/ trvalo bezmála 27 rokov. Počas trvania manželstva nebolo BSM žalobkyne a žalovaného 1/ zrušené, ani nebol zúžený jeho zákonom určený rozsah, zaniklo až rozvodom ich manželstva (t.j. XX.XX.XXXX) a všetko to, čo počas ich 27 rokov trvajúceho manželstva nadobudli, patrí do ich BSM (samozrejme, okrem výnimiek uvedených v ustanovení ust. § 143 a 143a, ktoré sa však na danú vec nesporne nevzťahujú).

11. Odvolateľka má za to, že v konaní bolo dostatočne preukázané, že predmetné nehnuteľnosti žalovaný 1/ nadobudol za trvania manželstva. Túto skutočnosť potvrdil sám žalovaný 1/ svojou výpoveďou na pojednávaní dňa 07.09.2020, keď uviedol: „išlo ... o pozemky, ktoré patrili do širšej rodiny - bratranca jeho otca, ktorý pozemok predával a ide o celistvý pozemok s pozemkom jeho otca a strýka, kde tento pozemok sa kupoval zo strany rodiny žalovaného 1/, nakoľko manželka ... neprejavila o tento pozemok žiaden záujem“. S poukazom na ust. § 151 ods. 1 CSP je tak skutkové tvrdenie žalobkyne, že

darovacou zmluvou prevedené pozemky boli žalovaným 1/ nadobudnuté počas manželstva, nevyhnutne nesporné (tzv. fikcia nespornosti), a teda žalobkyňa nepovažovala za potrebné, účelné ani hospodárne produkovať ďalšie návrhy na vykonanie dôkazov za účelom preukázania tejto nespornej skutočnosti. Záver okresného súdu je preto svojvoľný a v rozpore s procesným pravidlom obligatórne zakotveným v ust. § 151 ods. 1 CSP.

12. Taktiež sa žalobkyňa nestotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní nebolo preukázané nadobudnutie sporných nehnuteľností žalovaným 1/ za použitia spoločných finančných prostriedkov manželov. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania, keď BSM žalobkyne a žalovaného 1/ nebolo zrušené ani nebol zúžený jeho zákonom určený rozsah, pričom predmetné pozemky žalovaný 1/ nesporne nadobudol za trvania manželstva, je predmetný záver súdu prvej inštancie právne neudržateľný. Spochybňovanie, či boli uvedené pozemky nadobudnuté zo spoločných finančných prostriedkov manželov, je v rozpore nielen s účelom zákonnej úpravy BSM a ale aj s realitou. V konaní nebolo sporné, že nadobudnutie pozemkov žalovaným 1/ nespadať pod výnimky z BSM zakotvené v ustanovení ust. § 143 a 143a OZ, preto sa predpokladá, že tieto pozemky patria do BSM žalobkyne a žalovaného 1/ takisto, ako všetky príjmy z pracovného alebo iného pomeru, príjmy z podnikateľskej činnosti, úspory a pod., z ktorých mohol manžel - žalovaný 1/ tieto pozemky nadobudnúť.

12. Záverom odvolateľka poukázala na ust. § 151 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 181 ods. 2 CSP a zdôraznila, že skutočnosť nadobudnutia predmetných pozemkov žalovaným 1/ počas ich manželstva nebola v konaní žalovaným 1/ nikdy rozporovaná. Za sporné neoznačil tieto tvrdenia ani samotný súd prvej inštancie. Na základe uvedeného žalobkyňa objektívne nemala dôvod pochybovať o nespornosti uvedeného skutkového tvrdenia a preto nepovažovala za potrebné produkovať ďalšie návrhy na vykonanie dôkazov za účelom preukázania tejto nespornej skutočnosti. Za týchto okolností ma žalobkyňa za to, že nehnuteľnosti patria do BSM v zmysle ust. § 143 Občianskeho zákonníka, keďže boli bez jej súhlasu ako manželky za trvania manželstva prevedené darovacou zmluvou na žalovanú 2/ a takéto nakladanie so spoločnými nehnuteľnosťami nie je bežnou vecou, ktorú by mohol vybavovať každý z manželov.

13. Žalovaní sa k podanému odvolaniu nevyjadrili.

14. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané subjektívne legitimovanou (neúspešnou) stranou sporu (§ 359 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 379 CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario za použitia § 219 ods. 3 v spojení s 378 ods. 1 CSP) rozsudok okresného súdu v časti meritórneho výroku (o zamietnutí žaloby o určenie, že darovacia zmluva je neplatná) potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny a vo zvyšnej časti zrušil podľa § 389 ods. 1 ods. 1 písm. c/ CSP a v rozsahu zrušenia vrátil (§ 391 ods. 1 CSP) súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. Východisková konštrukcia súdu prvej inštancie o prejudiciálnom charaktere výroku o neplatnosti darovacej zmluvy vo vzťahu k výroku o určenie, že nehnuteľnosti patria (z dôvodu neplatnosti takéhoto darovania) do masy BSM, je správna. Nadväzne obстоjí záver, že naliehavý právny záujem je daný „len“ na tom určovacom výroku - z dvoch uplatnených - ktorý „konzumuje“ výrok predstavujúci riešenie prejudiciálnej otázky a postačuje pre odstránenie existujúcej spornosti.

16. Na základe konštatovaného odvolací súd pristúpil k potvrdeniu tej časti meritórneho výroku, ktorým okresný súd zamietol žalobu vo vzťahu k petitu smerujúcemu k vysloveniu neplatnosti darovacej zmluvy. Podrobná špecifikácia potvrdenej časti vo výroku krajského súdu bola žiaduca z dôvodu prehľadnosti, nakoľko súd prvej inštancie formuloval zamietnutie oboch žalobných petitov súhrnnou formou.

17. V ďalšej časti je však odvolacia argumentácia žalobkyne náležitá. Okresný súd si totiž bez opory vo vykonanom dokazovaní fakticky „vytvoril vlastný skutkový stav“, keď z určujúceho hľadiska skonštatoval, že sporné nehnuteľnosti neboli získané za trvania manželstva žalobkyne a žalovaného 1/, resp., že neboli získané zo spoločných prostriedkov manželov. Z chronológie prezentovanej samotným okresným súdom totiž jednoznačne vyplýva, že dotknuté nehnuteľnosti boli žalovaným 1/ nadobudnuté počas trvania jeho manželstva s žalobkyňou. Nadväzne práve žalovaného 1/ (nie žalobkyňu) zaťažovalo bremeno tvrdenia (a nadväzujúce dôkazné bremeno) na preukázanie, že napriek nadobudnutiu nehnuteľností počas manželstva, tieto nespadať do masy BSM. Vo vzťahu k spôsobu financovania dotknutých nehnuteľností absentuje akékoľvek vyjadrenie sporových strán.

18. Zamietajúci výrok vo vzťahu k požadovanému petitu o určenie nehnuteľností do BSM skutočne nekorešponduje výsledkom vykonaného dokazovania ani (ako náležite poukazuje odvolateľka) relevantným procesným zásadám (o ne/sporných tvrdeniach a prenose dôkazného bremena) a je preto predčasný.

19. Opísané viedlo krajský súd k zrušeniu (nesprávnosťou) dotknutej časti meritórneho výroku a vráteniu veci okresnému súdu, nakoľko rozsah ďalšieho (v zásade komplexného) dokazovania/posúdenia veci presahuje prieskumný charakter odvolacieho konania. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie upraví aj trov aktuálneho odvolacieho konania.

20. Napokon, výrok o nepriznaní náhrady trov prvoinštančného konania žalovaným 1/ a 2/ bol zrušený jednak z titulu (jeho) závislosti od zrušeného výroku vo veci samej, súčasne však i z dôvodu, že je v obsahovom rozpore s odôvodnením, keďže v bode 17 (odôvodnenia) napadnutého rozsudku okresný súd hovorí o priznaní náhrady trov plne úspešnej žalobkyni.

21. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolanie možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť zastúpenia advokátom neplatí v prípadoch uvedených v § 429 ods. 2 CSP.